

א.ד.

הרשוקול מס. 11/ב'

התקיימה ביום ג', ב' באדר, תשי"ג - 17.2.53 בשעה 8.45

נ. חת	נ. חת	נ. חת
ס. ארם	ס. ארם	ס. ארם
ע. אסף	ע. אסף	ע. אסף
י. ישעיהו	י. ישעיהו	י. ישעיהו
א. כהן	א. כהן	א. כהן
א. כלפון	א. כלפון	א. כלפון
ח. לבדאו	ח. לבדאו	ח. לבדאו
א. פרי	א. פרי	א. פרי

מזמנים:	ז. רהפטיג	- סגן שר הדתות
	מ. רוטנברג	- משרד הפנים
	מ. סילברסטון	- משרד הפנים
	מ. הנגבי	- משרד המשפטים

- סדר-היום:
- 1) חוק תקציבי השירותים הדתיים היהודיים (תיקון), תשי"ג - 1953;
  - 2) חוק הרשויות המקומיות (פסור חיילים, נפגעי מלחמה וחוטרים מארנונה);
  - 3) הצעות לסדר-היום;
  - 4) בעיית איתור עולים בתחומי רשויות מקומיות.

היו"ר נ. חת: אני פותח את הישיבה.

אנו בתחיל לדון בחוק תקציבי השירותים הדתיים היהודיים, אשר הועבר אלינו לאחר הקריאה הראשונה. הענין ידוע ואיני חושב שיש צורך בהקדמות.

אד.

חוק תקציבי ואירנותים הדתיים היהודיים (תיקון).

א. פרי:
אני סבור כי הכל ברור, ולכן אני מסתפק בהצעה קצרה. הצעתי היא להאריך את החוק לטובע ימים בלבד, כלומר עד 7.4.53. מטענות הצעתי ברורה. כיוון שלפי הפרוצידורה אין לי אפשרות להכניס תיקונים יסודיים בחוק, אני יכול להביע את הסתייגותי להארכת החוק בצורה זו.

ב. חזבי:
ברור שאריך לאשר את החוק כמו שהוא, אבל הייתי רוצה כי הוועדה תסליץ בפני הממשלה כי זוהי הארכה אחרונה, וכי בטוץ הסנה יבוא חוק קצוץ וסופי שיסדיר את ענין השירותים הדתיים והמועצות הדתיות.

ג. ארם:
איני מבין מדוע המדינה צריכה להתערב בענייני דת; יש לבטל את החוק, ואנשי הדת יקיימו את השירותים בעצמם.

ד. אסף:
אני מציע למחוק סעיף 3(ה), כדי לבטל את הזמניות; אפשר תמיד להביא לכנסת חוק חדש.

ה. יו"ר נ. חת:
הכנסת העבירה לוועדה חוק שהוא סעיף אחד - בדבר הארכה לשנה. הוועדה יכולה לדחות או להקדים את התאריך, אבל לא לבטל את הסעיף.

ו. ורהפטיג - סגן שר הדתות:
כאשר הובא לראשונה חוק תקציבי השירותים הדתיים לא היתה בו הגבלה בזמן, כי הכוונה היתה להכניס חוק אחר במקום החוק המנדטורי. לכנסת הובאה אז הסתייגות של סיעת חירות, שדרשה הגבלה בזמן לשנה אחת. הם לחצו וגם פנו לשר הדתות, והוא הסכים. בכנסת נוצר רוב בעד ההגבלה לשנה, ומאז באים כל שנה בהצעה להאריך.

משרד הדתות עיבד הצעת חוק כוללת לכל העדות, ועיבד גם שתי הצעות נפרדות, האחת ליהודים והשניה לעדות האחרות, והציע לממשלה לקבל אחת משתי ההצעות. אמנם משרד הדתות עמד על כך שתהיה שתי הצעות חוק נפרדות. הוא עיבד גם תקנות מפורטות, על-סמך החוקים לכשיתקבלו. הצעות החוקים הועברו לממשלה, אחרי עיבוד במשרדי הדתות והמשפטים. רק ב-1952 נתפנתה הממשלה לדיון מוקדם. ברור שהיו חילוקי דעות, והדיון נדחה לשעה יותר מתאימה. מני אז ועד עתה לא נתפנתה הממשלה לדיון בהצעת החוק.

איני יודע מתי יתקיים הדיון, אני רק יכול להבטיח שאם תוך שנה זו הממשלה לא תביא חוק, נצטרך בהכרח לבקש חוק אחרת.

היה בממשלה נסיון לבטל סעיף 3(ה), אבל נתקבלה החלטה להאריך את החוק מתוך הנחה שאולי יצליחו להפין את החוק החדש תוך השנה.

ה. יו"ר נ. חת:
בחוק יש דברים הטעונים תיקון, בלי קשר עם פתרון הבעיה.

ז. ורהפטיג - סגן שר הדתות:
יש מקום לחוק חדש, אבל לא תיקונים.

אד.

האם אפשר לשמוע מה היו חילוקי-הדעות
בממשלה?

ס. חובלי:

ז. ורהפטיג - סגן שר הדתות: חילוקי הדעות נסכו על הפרינציפ של הפרדה בין דת ומדינה. אם עומדים על הפרינציפ שסיפוק צרכי הדת צריך להיעשות על-ידי המדינה, הרי על המדינה לדאוג לצינורות שעל-ידם היא תתן את השירותים הדתיים. הצינורות הם המועצות הדתיות. כאן מציע חבר-הכנסת ארם כי במועצות הדתיות ישתתפו רק אנשי דת. ומתעוררת השאלה, כיצד יבחרו את המועצה הדתית - כיצד אפשר לעשות הבחנה בין יהודים דתיים ללא דתיים, והרי "שערי תשובה לא נבעלו", ויש חוזרים בתשובה. החוק המנדטורי מסדיר זאת. הוא אומר כי מועצה דתית נבחרת מרשימה כפולה שמוצעת על-ידי הרב המקומי לעיריה; העיריה, מתוך הרשימה הכפולה, מאשרת את החצי כמועצה דתית.

ברצוני להדגיש כי כאשר בא ענין חוק המועצות הדתיות מתחילות ספקות. לו יכלו לסדר בחירות חפשיות, וכל מי שרוצה בשירותים דתיים - יבוא ויצביע - אפשר אולי להסדיר זאת. אבל ידוע כי יבואו אנשים לקחת חלק בזה רק כדי להחליב את הדבר מבפנים, וקרוב מקרים כאלה. יש מקום בארץ, מקום די נכבד, בו דורשים אנשי מפ"ם ומק"י נציגות במועצה הדתית.

אנו הצענו לממשלה דרך מסוימת שעונה על הבעיות, אולם היו ספקות וחילוקי-דעות.

א. לנדאו: אני מציע הארכה ל-3 חדשים.

כיוון שזוהי הארכה חמסית, ברצוני לשאול, אם לא רצוי שאנו נחליט להעביר את הענין לוועדת חוקה, חוק ומשפט, שתהיה היא היוזמת להבאת החוק לכנסת. אם אין בכוח הממשלה להכין חוק, נכין זאת בוועדה. אני סבור שזהו חוק יסודי; קיימת ועדת משנה לחוקי עטוד שקיבלה סמכות ממליאת הכנסת, תכין היא את החוק.

היו"ר ב. חת: לי נראה כי איננו יכולים לעשות מה שמציע חבר-הכנסת לנדאו; איני יודע אם הכנסת יכולה ליזום חוקים. אני מציע לחבר-הכנסת לנדאו, שהוא יהיה יוזם החוק - אולי יחד עם סגן שר הדתות - ויגיש הצעה זו לוועדת החוקה. איני סבור כי ועדת הפנים יכולה לספל בזה.

א. לנדאו: אני מציע סעיף משנה, כי מינוי חברים נוספים למועצה הדתית יהיה טעון אישור ועדת הפנים, ולא להשאיר זאת לדיסקרציה מוחלטת של שר הדתות.

ז. ורהפטיג - סגן שר הדתות: זהו נושא חדש. החוק מדבר על תיקון סעיף 3, ואפשר להכניס תיקונים רק במסגרת סעיף זה, ולא בכל מיני סעיפים אחרים.

ה צ ב ע ה

הצעת חבר-הכנסת פרי לאשר הארכה של 7 ימים - נדחתה
הצעת חבר-הכנסת לנדאו לאשר הארכה של 3 חדשים - נדחתה

חוק תקציבי השירותים הדתיים היהודיים (תיקון) - א ו ש ר

הסתליגרת: לחברי-הכנסת פרי ולנדאו.

אד.

היו"ר ג. חת:

היתה הצעה כי ועדת הפנים תביע משאלה
לממשלה, להביא הצעת חוק בנוגע למצב

קבוע של השירותים הדתיים.

מ. חזוני:

ההצעה היא, כי אם הממשלה לא תעשה זאת
השנה, אין להביא יותר הארכה.

ח. לנדאן:

הצעה זו פוגעת בכבוד הכנסת ובכבוד הוועדה.
בשנה הקודמת החליטה הוועדה על דעת כולם,
שזו התרעה אחרונה, והביאה החלטה זו למליאת הכנסת. מה טעם להביע
משאלה, כאשר יודעים שאין לה ערך? אני מציע כי הוועדה תכבד את עצמה,
ותקבל החלטה אחת בעקבות ההחלטה הקודמת האומרת, כי לוועדה אין אמון
בהבטחות הממשלה.

היו"ר ג. חת:

לא קיבלנו כל הבטחות, ואין זה שיין לכאן.

ז. ורהפטיג - סגן שר הדתות:

אני מציע לא לקבל כל החלטות מסוג זה.
ברור כי הממשלה יודעת שאין דעת הכנסת
נוחה מכך שהיא מביאה הארכות מדי פעם בפעם. אני אעביר לממשלה את חוות-
דעת הוועדה.

א. כלפון:

ברצוני להציע כי הוועדה תקבל המלצה
מסויימת, אותה הצעתי גם במליאת הכנסת.
אם אין מנוס מכך, ועלינו להאריך את החוק לשנה, לפחות ישתמש שר
הדתות בטמכותו, וידאג כי המועצות הדתיות הקיימות לא תישבנה באותו
הרכב כמו לפני קום המדינה, מבלי לשקף את השינוי העצום שחל בהרכב
האוכלוסייה. לא יתכן כי העולים לא יהיו מיוצגים במועצות הדתיות.
הדבר אינו פוגע בחוק, וניתן לביצוע על-סמך המלצה שלנו.

ז. ורהפטיג - סגן שר הדתות:

אחיה מוכן, אם הוועדה והיושב-ראש שלא
יזמינו אותי - למסור סקירה על מצב
המועצות הדתיות, ורק אחר-כך נוכל לדון על ענין המועצות הדתיות ולקבל
המלצות.

היו"ר ג. חת:

אנו נעמיד את השאלה על סדר-היום של אחת
הישיבות הקרובות.

ה ד ח ל ט :

להעמיד על סדר-היום באחת הישיבות הקרובות
את סקירתו של סגן שר הדתות על מצב המועצות הדתיות.

חוק הישעיות המקומיות (פטור חיילים, נמגעי מלחמה ושוטרים מארנונה).

היו"ר ב. חת:

בישיבה הקודמת ביקשנו מאת היועצים
המספטיים חוות-דעת על טענו של דייר
מסנה. קיבלנו בנדון את התזכיר הבא מאת מר סילברסטון:

בנוגע לדייר מסנה, קיימות 3 האפשרויות מבחינה עובדתית
והן: **שדייר המסנה הוא המסנה** עם אחד הסוגים שהחוק הנדון חל
עליהם; שדייר המסנה שכר חדרים בדירה המוחזקת על-ידי מי שזכאי
לפטור לפי החוק, אלא שאיננו עצמו נמנה עם אחד הסוגים האמורים;
שגם דייר המסנה והמחזיק הראשי הם נמנים עם הסוגים האמורים.

מתוך הנחה כי יש כוונה סמי שנמנה עם הסוגים האמורים
והוא דייר מסנה יהנה מההקלות הניתנות על-ידי החוק; וכי,
סאיך, דייר מסנה שאיננו נמנה כאמור לא יהנה מהפטור הניתן
למחזיק הראשי, אני מציע בלי לקבוע כל נוסח סופי, להכניס
אחרי סעיף 4 לחוק את סני הסעיפים הבאים ולתת את המספר
7 לסעיף 5 בנוסח הקיים:

5. דייר מסנה והוא נמנה עם סוג מהסוגים הזכאים
לפטור לפי חוק זה, דינו כדין מחזיק לצורך חוק זה.

6. אדם הזכאי לפטור לפי חוק זה, וחדר או חדרים בדירתו
שכורים לדייר מסנה שאינו זכאי לפטור כאמור, יסלם
דייר המסנה למסכיר את החלק המתאים של הארנונה שהמסכיר
היה חייב בה אלמלא חוק זה, והמסכיר יהיה חייב בתשלום
אותו חלק מהארנונה לרשות המקומית.

מר רוטנברג:

אני רואה צורך להכניס נוסח זה בהצעת
החוק. מספר המקרים, לפיהם דייר מסנה
יהיה זכאי לפטור ולא יקבלו, הוא מצומצם מאד; על-פי-רב המטים כלולים
בסכר הדירה, והדבר יכול לסבך את היחסים עם הדייר. אם יש צורך בפטור,
הוא יכול לפנות לעירייה ולבקש שחרור לפי סעיף 103.

אשר לחלק הסני, כי לחייל סני חדרים
ויס לו דייר מסנה; זהו מקרה נדיר, והעירייה תסבול מכך.

מר סילברסטון:

מטרת החוק לתת לסוגים מסוימים פטור
בזכות ולא נחסד. דייר מסנה שהוא חייל,
לא יהיה זכאי לפי הנוסח הקיים של הצעת החוק לפטורים אלה, בהיותו
דייר מסנה ולא דייר ראשי. הצד הסני של המטבע. דייר מסנה שאינו זכאי -
למה ישוחרר? האם מפני שהדייר הראשי נמנה בין הסוגים שחל עליהם פטור?
מבחינה מספטית נוצר כאן חלל דיק.

ח. לנדאו:

אני סבור כי עלינו להכניס פרט זה בחוק,
כדי שלא יהיה ניצול לרעה מצד אחד, וסלא
יהיו סובלים מצד סני. מבחינת הגישה לחקיקה תקינה אין קובע מה מספר
המקרים שחקיקה זו חופפת - החוק צריך לכסות את כל המקרים.

מר הנגבי:

ברצוני לומר שזוהי סאלה תיאורטית,
והיה לה ערך כאשר שכר הדירה היה נמוך,
והיו מתחשבים במט בקביעת גובה דמי השכירות. כיום שכר הדירה לדייר
מסנה הוא כה גבוה, ששאלת המט אינה מהווה שום גורם לגבי גובה הסכום
שמשלם דייר המסנה. הדבר גם יטבך את הנהלת החשבונות של העירייה.

ועדת הפנים
17.2.53

אד.

מר הנגבי:

היא תצטרך לפתוח תיק לכל חדר וחדר. אני מציע לא להכניס זאת לחוק, ולהסתפק בסעיף 121.

א. כהן:

אני מצטרף לדעתו של מר טילברסטון.
אני מסכים כי המדובר הוא במקרים בודדים,
אבל איני חושש לתטבוכת של העירייה. עלינו לדאוג כי החוק יהיה שלם,
ולא תהיה בו פירצה.

הינ"ר נ. חת:

אתם שוכחים כי כאן המחבר הוא על פסוק
חלקי ולא מלא. אני תוסף בחלקה הראשון
של ההצעה האומר: לצורך חוק זה, צריך להיות לא רק מחזיק, אלא גם
דייר משנה. זהו לדעתי פתרון פשוט.

מר רוטנברג:

בחוק העיקרי מדובר על מחזיקים כחייבים
במס, ולא על דיירי משנה.

הינ"ר נ. חת:

זוהי הכוונה, את הניסוח נשאיר ליועצים
המספטיים.

ה ד ח ל ט : היועצים המספטיים יביאו נוסח מתאים בקשר
לזכויותיהם וחובותיהם של דיירי משנה.

זכות הסתייגות שמורה לטר המספטיים.

הצעות לסדר-היום.

הינ"ר נ. חת:

חבר-הכנסת חזני ביקש להעמיד על
סדר-יומה של ועדת הפנים, דיון בדבר
הזמנת מר המסטר לווועדה למסירת אינפורמציה בדבר חקירת המסטר בענין
מכסיר ההאזנה שנמצא במסרדי הקבוץ הארצי.

ע. ארם:

איני יודע אם יהיה נכון לקיים דיון
בענין עליו מתנהלת חקירה ופעולה מספטיית,
תוך כדי תקופת הבירור ולפני המספט.

הינ"ר נ. חת:

אני מסכים שאין לדון באותו ענין בסני
מקומות, אבל נראה לי כי אפשר להזמין
את הטר כדי לשמוע הסברים, במידה שזה אינו פוגע בחקירה.

ס. ארם:

ברצוני להזכיר לחבר-הכנסת אסף, שהטר
בעצמו הודיע מעל במת הכנסת כי הוא
מוכן למסור אינפורמציה לוועדת הפנים.

ה ד ח ל ט : להזמין לישיבה הבאה את מר המסטר, כדי
שימסור אינפורמציה בדבר חקירת המסטר, בקשר
לטענות על הימצאות מכסיר האזנה במסרדי הקבוץ
הארצי.

אד.

ע. מסמ:

אני מציע להזמין את שר הפנים,
כדי לסמוע טפנו על תכניותיו לשינויים

במינהלי המחוזות.

ה. ר. ח. ל. ט :

לבקש משר הפנים הסברים על פעולותיו
במינהלי המחוזות.

פ. ארמ:

אני מציע לחדש את פעולותיה של ועדת
המסנה לענין בתי-הספר, וכן להטיל עליה

להמשיך בביקוריה.

ה. ר. ח. ל. ט :

לכנס את ועדת המסנה לענין בתי-הספר, כדי
לחדש את פעולתה.

איתור העולים בתחומי הרשויות המקומיות.

מר רוטנברג:

ברצוני למסור לכם/אינפורמציה בקשר
לעאלה שעורר כאן חבר-הכנסת אידוב כהן.

משרד הפנים נמצא בפאב של ריב עם מחלקת
הקליטה של הטוכנות. הרטנו כי העברת עולים לשטח של רשות מקומית,
וגם לשטחים אחרים, תיעשה בהסדר עם בא-כח הרשות המקומיות המעונינות,
או לפחות עם משרד הפנים. מחלקת הקליטה סרבה לקבל הצעה זו, ושלחה
עולים למקומות שונים בלי התייעצות עם הרשויות המקומיות או עם משרד
הפנים. אמנם קיים הסדר עם משרד העבודה בקשר למצב התעסוקה, אבל מבלי
לשתף את הרשויות המקומיות. הדבר גרם למתיחות רבה בין השלטון המקומי
והטוכנות, והיתה הפרעה במתן שירותים סובציפליים למעברות ולישובי
עולים ליד רשויות מקומיות.

בעקבות הדבר היה הסכם עם הממשלה,
שכל השירותים הסובציפליים יינתנו על-ידי משרד הפנים במקומות שאין
רשות מקומית.

המקרה האבסורדי אירע ברעננה. מחלקת
הקליטה הקימה מעברה שלא בתחום שיפוטה של רעננה, אלא בתחום המועצה
האזורית חוף השרון, והתחייבה שאין המועצה האזורית חייבת לדאוג
לשירותים הסובציפליים, אלא רעננה, שהמעברה הוקמה עבורה, אלא שלא
נמצא שטח מתאים לכך בתחום שיפוטה. מועצת רעננה לא יכלה להסכים לכך,
כי אין לה כל אפשרות חוקית לגבות מסים ממעברה שאינה בתחום שיפוטה.
נתהווה מצב כי כל בעיית התעסוקה של יושבי המעברה נפל על שכמה של
רעננה, מבלי שתהיה לה אפשרות לגבות מהם מס.

המצב כיום הוא, שמעברה זו אינה נהנית
מכל שירות מדוניציפלי, והיינו נאלצים להודיע לטוכנות שאיננו מוכנים
לקבל מעברה זו תחת חסות משרד הפנים, כי איננו יכולים לקבל את התחייבות
מחלקת הקליטה למועצה האזורית חוף השרון. הבעיה היתה אולי עוד נמשכת,
אלא שבאה דרישה ממשרד הבטחון לפנות את המקום, ואנו מקווים שהמעברה
תחוסל בזמן הקרוב.

א.ד.

ועדת הפנים
17.2.53

א. כהן:
אני רואה צורך באילו מסקנות של
ועדת הפנים לגבי דרכי ההשבצה של
העולים החדשים בתחומי הרשויות המקומיות במדינה.

אני מציע כי ועדת מסנה של ועדת
הפנים תשב עם נציגי משרד הפנים והסוכנות, תברר עם את המצב, ותגיע
למסקנות שתועברנה כהמלצות לממשלה, לגבי דרכים מסודרות של קליטת
עולים במדינה.

הי"ר נ. חת:
אני מציע כי נעמיד את השאלה על
סדר-היום של הישיבה הבאה, כדי
לשמוע מה עמדתו של שר הפנים לגבי בעיה זו.

ע. אסף:
אני סבור שיש להזמין גם את הגורמים
האחרים, כמו - משרד העבודה ומחלקת
הלקיטה.

ה' ח' ל' ט :
לקיים דיון על דרכי השבצת העולים במדינה
בתחומי הרשויות המקומיות, בנוכחות : שרי
הפנים והעבודה, באי-כח מחלקת הקליטה של
הסוכנות והשלטון המקומי.

הישיבה נועלה בשעה 11.00